

*Лаура Димитрова*¹

**ИЗЛОЖБАТА „POST SCRIPTUM/ P.S.“
НА РЕГИНА ДАЛКАЛЪЧЕВА В ГАЛЕРИЯ „АЛМА МАТЕР“**

Laura Dimitrova

**THE EXHIBITION “POST SCRIPTUM/ P.S.”
BY REGINA DALKALACHEVA AT THE ALMA MATER GALLERY**

Abstract: This article analyzes the digital works of art of Regina Dalkalacheva, presented in the “Post Scriptum/ P.S.” exhibition at the Alma Mater Gallery in Sofia (Bulgaria) in 2023. In these works, the artist perfectly masters the digital tools and means of expression, and creatively interprets original sources of influence and inspiration in the visual arts.

Keywords: contemporary art; digital art; digital means of expression; aesthetics.

От 4 до 15 април 2023 г. галерия „Алма матер“ на Софийския университет беше домакин на изложбата „Post Scriptum / P.S.“ на Регина Далкалъчева.

Регина Далкалъчева е преподавател по илюстрация и изкуство на книгата в катедра „Книга, илюстрация, печатна графика“ към Факултета за изящни изкуства на Националната художествена академия². Тя самата е възпитаничка на Национална художествена академия, София, специалност „Илюстрация и художествено оформление на книгата“, където завършва магистърска степен, след което реализира следдипломна специализация „Реклама и визуална комуникация“ в Академията за приложно изкуство, Виена, Австрия. Тя е сътрудник и многократен стипендиант на Международната библиотека за детско-юношеска литература (IJB) и на Културния реферат на гр. Мюнхен, Германия. Работи в областта на художествената илюстрация, арт книгата, дигиталната графика. Експериментира с изобразителните и смислови възможности на компютърно генерираното художествено изображение, авторската рисунка и алтернативните книжни форми. Като член на сдружението на мюнхенски художници GEDOKтис участва в множество арт проекти в Германия, включително и като съорганизатор и куратор. Представя самостоятелни изложби в Германия (Мюнхен, Ерланген, Вайлер, Тутцинг); Република Корея (Сеул); Швейцария (Санкт Гален, Лутцерн, Базел). Участва в общи изложби в България, Германия, САЩ, Република Черна гора. Нейни арт книги са притежание на частни колекции в Германия, Австрия, Швейцария, Република Корея.³

В последните години творческите търсения на Регина Далкалъчева са свързани с експериментиране с изобразителните средства на дигиталния софтуер и стремеж към постигане на

¹ laura_dimitrova@yahoo.com

² **Регина Ванчова Далкалъчева**, < <https://nha.bg/bg/stranica/regina-vanchova-dalkalacheva-docent-d-r> >

³ Изложба „Post Scriptum / P.S.“ в галерия „Алма матер“ https://www.uni-sofia.bg/index.php/novini/novini_i_s_bitiya/izlozhba_post_scriptum_p_s_v_galeriya_alma_mater

визуална естетика с висока стойност. Тя е водена от идеята за преодоляване на „приложността“ на графичния софтуер и налагането му (по собствените ѝ думи) като „алтернативен авторски начин за създаването на специфични като образност, изключително сложни, в следствие на което и „неръкотворни“ като визуален характер художествени произведения, които са категорично разположени в територията на изящното и свободно, функционално неангажирано изкуство“.⁴

Последователна в усилията си за постигане на набелязаната цел, Регина Далкалъчева овладява до съвършенство съответния инструментариум и изразни средства, осмисля и интерпретира творчески първоизточниците на влияние и вдъхновение, авторски използва възможностите на дигиталния софтуер в изобразителното изкуство, защото според нея „способността за създаване на изкуство, както винаги остава съсредоточена единствено в индивидуалния талант и творчески потенциал на художника“, а значимостта „на дигитално генерираните визуални произведения произтича и е напълно идентична с изначалния, фундаментален модел на мислене и изразяване на художника в творческия процес, който категорично не зависи и не се определя от характера на използвания инструмент“⁵.

Творбите, включени в изложбата „Post Scriptum / P.S.“ са резултат от тези нейни търсения. Те са обединени в две серии и по оригинален начин интерпретират буквени знаци, които са освободени от традиционната им функция на писмени кодове и информационни ретранслатори. Първата серия е от авторски дигитални графики „Post Scriptum / P.S – отвъд написаното“, а втората – от арт книги и носи названието „ТРИЪгълни / ТРИлистови / ТРИстишия – P.S.“. Тя е реализирана в ограничен авторски тираж.

Названието на изложбата се асоциира с послеписа в писмата от миналото⁶. Чрез него авторката препраща към традициите, на които се основават художествените ѝ интерпретации и в същото време търси нови идеи, нови изразни средства и форми деконструирайки традиционното⁷.

В серията дигитални графики художничката извежда буквите извън четивната им функция и ги дефинира като пластични елементи, които изграждат имагинерни композиции с изненадваща пространствена архитектура, динамика, ритъм и сложна графична материалност.⁸

Авторката следва необичайна логика при формообразуването на картинната реалност. Пренебрегва установеното по традиция възприемане и осмисляне на буквения знак. Прилага нов конструктивен принцип при изграждането на композиционната структура в отделните графични изображения.

Изхождайки от спецификата на всяка една буква, Регина Далкалъчева предлага и нови композиционни решения, при които мрежи от оси на движение, напрежение, динамика и акценти изпълняват основната роля.

Художничката постига усещане за композиционен баланс и моментно застинал кадър – преход към предстояща трансформация – изображенията сякаш пулсират, за да се разградят и впоследствие отново да бъдат използвани като материал за нови композиции.

Авторката запазва разпознаемостта на буквените знаци, с което цели да предизвика контекстуален конфликт и да провокира зрителя, препращайки го най-напред към утвърдения кон-

⁴ Регина Далкалъчева – разширена концепция към изложбата „Post Scriptum / P.S.“

⁵ Пак там.

⁶ Означенията P. S. или P. P. са свързани с латинското словосъчетание post scriptum (пост скрипту), което означава „писано после“, post scriptum е прибавка в края на писмото след подписа. Речник на чуждите думи, с. 495, Наука и изкуство, София, 1955

⁷ В подкрепа на казаното ще цитирам думите на Милена Блажиева, която в текста „Изложба на Регина Далкалъчева. Post scriptum – „Послепис“ след края на наратива“ твърди: „Художничката се отгласва от сетивния свят, като го трансформира в абстрактна реалност, отказвайки се да следва формалната логика, която налага ограничения върху възможностите за неочаквани взаимовръзки и взаимодействия между елементите.“ < <https://sbh.bg/bg/buletin-e-buletin/izlojba-na-regina-dalkalycheva/10/658>> (16.07.2023)

⁸ Изложба „Post Scriptum / P.S.“ в галерия „Алма матер“ https://www.uni-sofia.bg/index.php/novini/novini_i_s_bitiya/izlozhba_post_scriptum_p_s_v_galeriya_alma_mater

венционален прочит и подтиквайки го след това към осмисляне на неконвенционалната ѝ логика при формообразуването на новата картинна реалност.

Към реализацията на серията „Post Scriptum / P.S – отвъд написаното“ Регина Далкалъчева подхожда оригинално, като съчетава традиционни и дигитални изразни средства. За основа при работата ѝ служи вече съществуваща авторска серия графични рисунки с абстрактна експресивна образност, реализирана чрез смесена техника, включваща молив, графитен прах, черна темпера и обемна структурна паста. Визуалното съдържание на тези рисунки е трансформирано с помощта на дигитален софтуер. Първоначалните рисунки са деконструирани, доведени до детайли, текстури, експресивни петна, мазки и линейни структури, които впоследствие са използвани за изграждането на дигитално генерирани образи⁹.

Post Scriptum / P.S 1

Post Scriptum / P.S 2

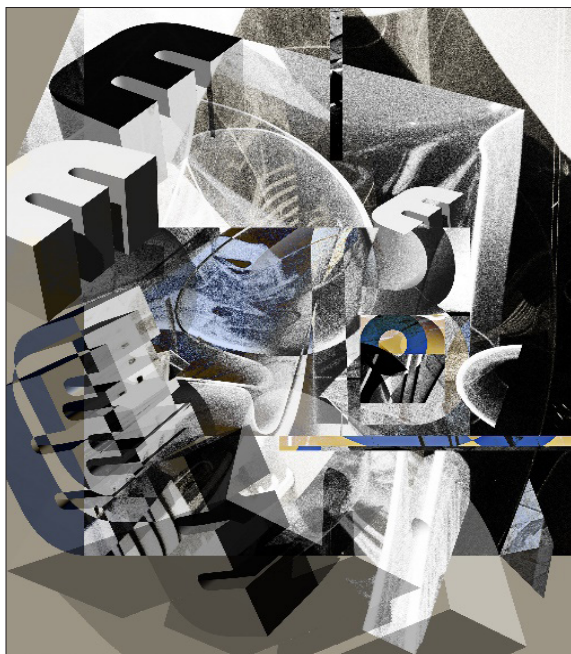
Многопластови и с богата материалност, графиките на Регина Далкалъчева смесват множество елементи, разположени в отделни слоеве. Всеки слой е прецизно манипулиран и трансформиран, като в новосъздадената графична композиция всички те образуват едно неделимо цяло. Този подход е основен в работата на художничката и прави творбите ѝ ясно разпознаваеми.

Регина Далкалъчева прилага „специфична стратегия на цвета“¹⁰, която нарича „пластически експеримент“¹¹, при който се комбинират ахроматични и цветни слоеве, за да бъдат генерирани изображения. Наслагването на множеството слоеве с различна цветност създава сложния колорит, характерен за графиките от серията „Post Scriptum / P.S – отвъд написаното“, като всяка композиция съдържа цветови акценти, внасящи динамика в хармоничната цялост.

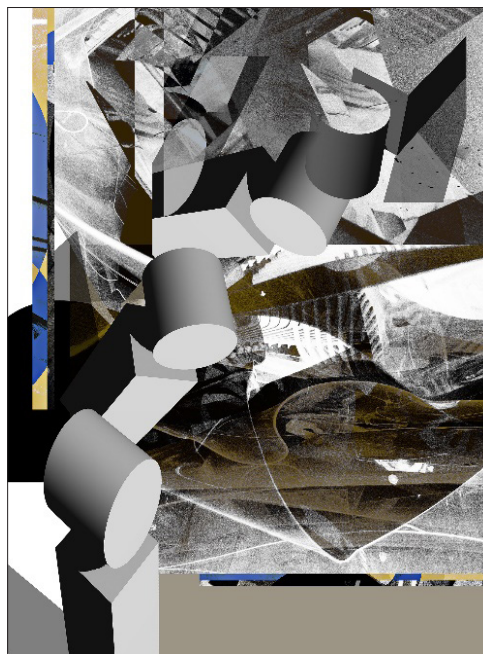
⁹ В текста към изложбата „Парчета огледална реалност. CGD – отвъд технологиите“ Илия Урумов назовава създадените по този начин творби „особените светове, които си съчиняваме и на които придаваме плът,вещественост.“<[https://sbh.bg/bg/izlojben-kalendar-izlojbi-sbh/parcheta-ogledalna-realnost-cgd-otvyd-tehnolo giite/8/1172](https://sbh.bg/bg/izlojben-kalendar-izlojbi-sbh/parcheta-ogledalna-realnost-cgd-otvyd-tehnolo-giite/8/1172) >

¹⁰ Регина Далкалъчева – разширена концепция към изложбата „Post Scriptum / P.S.“

¹¹ Пак там

Post Scriptum / P.S 3

Post Scriptum / P.S 4

Серията арт книги „ТРИъгълни / ТРИлистови / ТРИстишия – P. S.“ включва творби с оригинална неконвенционална форма (авторско откритие на Регина Далкалъчева), реализирани в ограничен тираж. Като основа за интерпретация тук са използвани вече създадените дигитални графики „Post Scriptum / P.S – отвъд написаното“. Серията арт книги включва 21 творби, които са разпределени в шест подсерии. Обединява ги единният квадратен формат, който след разгъване варира в широки граници, различни за всяка една от арт книгите – квадратът е основната модулна единица, като в книгите се използва и сгъването му по диагонал до равнобедрен триъгълник. Производните варианти съчетават двата изходящи модула и винаги се получават чрез различни начини на сгъване, разрязване и скрепване в книжно тяло, като се използва само един лист за всяка книга. Съвместимостта на модулите води до концептуалното и пластически обосновано трансформиране на изходните форми в множество детайли, а отделените по този начин части притежават самостоятелност и завършеност, която позволява те да бъдат изпълнени с ново визуално съдържание и да се включат в пространствената и наративна цялост на арт книгите.

Творбите от серията се основават от една страна на деконструкция, последвана от разгръщане в реалното пространство, като първоначалните кадри (винаги различни) са заимствани от графиките „Post Scriptum / P.S – отвъд написаното“, от друга страна така създадените творби са синтез на слово и образ – допълнени са от типографски оформен авторски текст – хайку тристишия¹².

Книжните тела, съдържат и прозрачни страници от цветен паус, които допълнително усложняват композицията чрез разслояването на арт книгите.

За произведенията от серията „ТРИъгълни / ТРИлистови / ТРИстишия – P. S.“ Регина Далкалъчева казва¹³:

„От една страна предоставят възможност за традиционно линейно, последователно, едноръчно насочено проникване, проследяване и осмисляне на визуално-словесните наративни реалности – но същевременно всяка една от тях функционира и като многопосочно отворена дескриптивна структура, състояща се от множество равнопоставени в наративна равнина повествователни точки, които могат да бъдат възприемани в произволна, дефинирана от личния избор на зрителя/читател последователност и смислова зависимост.“

¹² В „Експерименти между две корици“, < https://newspaper.kultura.bg/bg/article/view/21889#_ftn3 > Регина Далкалъчева твърди: „Синтезът между словесно и визуално, естествено присъщ на книгата, е друга възможност, привлекателна за художника и отговаряща на разбирането в съвременното изкуство за възможно преодоляване на границите между видовете и жанровете му.“

¹³ Регина Далкалъчева – разширена концепция към изложбата „Post Scriptum / P.S.“

Post Scriptum / P.S 5

Post Scriptum / P.S 6

Арт книгите варират по форма и цвят и съчетават възможностите на съвременните технически достижения с ръчната изработка – дигитално проектирани и отпечатани, те са изцяло ръчно книговезвани, ръчно рязани, биговани, сгъвани и щанцовани. Осъществени са в лимитиран авторски тираж, като всеки екземпляр е ръчно номериран, датиран и сигниран.

Във всички произведения от изложбата вдъхновението и артистичните емоции, случайни или логично обосновани, са овладени и подчинени на рационалното начало, припомняйки ни, че живеем в подредеността на прецизен технологичен свят, където високото майсторство вества красотата в пропорциите на съвършенството, а детайлите, частите, компонентите са разположени в брилянтно съотношение в цялото на умело програмираната цялост – Регина Далкальчева превръща „Post Scriptum / P.S.“ в безкрайна и красива игра на въображението, направлявана от изобретателния разум.

ЛИТЕРАТУРА / REFERENCES

Далкальчева, Регина <<https://nha.bg/bg/stranica/regina-vanchova-dalkalucheva-docent-d-r>> (26.09.2023). [Dalkalacheva, Regina <<https://nha.bg/bg/stranica/regina-vanchova-dalkalucheva-docent-d-r>> (26. 09. 2023)]

Далкальчева, Регина. Разширена концепция към изложбата „Post Scriptum / P.S.“, 2023, архив на художничката. [Dalkalacheva, Regina, Razshirena kontsepsiya kam izlozhbata „Post Scriptum / P.S.“, 2023, arhiv na hudozhnichkata]

Експерименти между две корици, <<https://newspaper.kultura.bg/bg/article/view/21889>> (26. 09. 2023). [Eksperimenti mezhdu dve koritsi, <<https://newspaper.kultura.bg/bg/article/view/21889>> (26. 09. 2023)]

Изложба на Регина Далкальчева, <<https://sbh.bg/bg/buletin-e-buletin/izlojba-na-regina-dalkalycheva/10/658>>(27. 09. 2023). [Izlozhba na Regina Dalkalacheva, <<https://sbh.bg/bg/buletin-e-buletin/izlojba-na-regina-dalkalycheva/10/658>>(27. 09. 2023)]

Парчета огледална реалност. CGD – отвъд технологиите, < <https://sbh.bg/bg/izlojben-kalendar-izlojbi-sbh/parcheta-ogledalna-realnost-cgd-otvyd-tehnologiite/8/1172> > (27.09.2023). [Parcheta ogledalna realnost. CGD – otvad tehnologiite, < <https://sbh.bg/bg/izlojben-kalendar-izlojbi-sbh/parcheta-ogledalna-realnost-cgd-otvyd-tehnologiite/8/1172> > (27. 09. 2023)]

Речник на чуждите думи, с. 495, Наука и изкуство, София, 1955. [Rechnik na chuzhdite dumi, s. 495, Nauka i izkustvo, Sofiya, 1955]